

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **S. P.**, zastoupená JUDr. Jaromírem Kyzourem, advokátem se sídlem Lublaňská 398/18, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasačních stížnostech žalobkyně a žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 9. 2019, č. j. 8 A 195/2017 – 104,

t a k t o :

- I. Výrok II. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 9. 2019, č. j. 8 A 195/2017 – 104, **se ruší** a věc **se** v tomto rozsahu **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Kasační stížnost žalovaného **se zamítá**.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti žalovaného částku 3400 Kč k rukám jejího zástupce JUDr. Jaromíra Kyzoura, advokáta, do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobkyně se zúčastnila ekologické akce Klimakemp 2017 spočívající mimo jiné v protestech proti těžbě uhlí. Dne 24. 6. 2017 sestoupila spolu s dalšími osobami do dobývacího prostoru dolu Bílina v obci Braňany, kde tyto osoby zahájily blokádu důlního stroje. Speciální pořádková jednotka Policie ČR je opakovaně vyzvala k opuštění prostoru. Jelikož výzvu neuposlechli, přistoupila policie asi v 15:00 hod. k jejich zajištění. Byli eskortováni k bráně a žalobkyně poté k provedení služebních úkonů na odbor cizinecké policie Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje.

[2] Žalobkyně následně podala žalobu, kterou se domáhala určení, že zásahy Policie ČR (kterou žalobkyně nejprve označila za žalovanou) byly nezákonné, neboť jimi byla zkrácena na právech na osobní svobodu a lidskou důstojnost, právu nebýt vystavována krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení a mučení a právu na právní pomoc. Jednotlivé napadené zásahy měly spočívat:

- 1) *v nuceném pobytu žalobkyně na dně lomu Bílina v odpoledních hodinách dne 24. června 2017 v délce minimálně přibližně tři hodin na přímém slunci a v odpírání poskytnutí dostatečného množství vody nebo jiného nápoje při tomto nuceném pobytu na dně lomu Bílina, jakož i při následném transportu žalobkyně na policejní stanici Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem, který skončil přibližně kolem čtvrté hodiny ranní dne 25. června 2017;*
- 2) *v použití pout na rukách žalobkyně v době od večera dne 24. června 2017 do ranních hodin dne 25. června 2017 v souvislosti s převozem žalobkyně z lomu Bílina na policejní stanici Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem a při čekání na této stanici;*
- 3) *ve výzvě, aby žalobkyně držela hubu, ke které došlo při převozu žalobkyně v autobuse od lomu Bílina na policejní stanici Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem v noci z 24. na 25. června 2017;*
- 4) *v odepření realizace práva žalobkyně na právní pomoc, ke kterému došlo od večera dne 24. června 2017 do brzkých ranních hodin dne 25. června 2017 během doby jejího převozu z lomu Bílina na policejní stanici Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, v ulici Masarykova v Ústí nad Labem a během doby na něj navazujícího čekání na této policejní stanici;*
- 5) *v opatření, při kterém žalobkyně prováděla svou potřebu v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů probíhajících, že se nebudou otáčet, v noci z 24. na 25. června 2017 v budově policejní stanice Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje;*
- 6) *v postupu vedoucím k tomu, že se v prostorách Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje v ulici Masarykova v Ústí nad Labem dne 25. června 2017 v brzkých ranních hodinách žalobkyně pohybovala bez dostatečného oblečení či zahalení a zejména k tomu, že se po chodbě tohoto této policejní stanice pohybovala oblečená pouze do tílka zcela nezakrývajícího její intimní partii.*

[3] Městský soud podanou žalobu v záhlaví označeným rozsudkem zamítl v rozsahu, v němž směřovala proti postupu policie vymezenému v bodě 3) žalobního návrhu (výrok II.), ve zbylém rozsahu však žalobu shledal důvodnou a určil, že postup policie byl v tomto rozsahu nezákonným zásahem (výrok I.). Soud rovněž uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení (výrok III.).

[4] Pokud jde o postup policie vymezený v bodě 1) žalobního návrhu, městský soud konstatoval, že není sporu o tom, že se žalobkyně společně s dalšími osobami dopustila protiprávního jednání, resp. přestupku, tím, že vnikla do prostoru dolu Bílina. Vzhledem k tomu, že žalobkyně v páchání uvedeného přestupku pokračovala i přes výzvu policie, byly splněny předpoklady pro její zajištění dle § 26 odst. 1 písm. f) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v relevantním znění (dále jen „zákon o policii“). Městský soud se dále zabýval přiměřeností postupu policie. Dospěl k závěru, že policii sice nelze klást k tíži, že nebyla dostatečně připravena na zajištění 144 osob za situace, kdy předem nevěděla, kde a kdy daná protestní akce proběhne a kolik osob se jí zúčastní, respektive vůbec nevěděla, že k ní dojde, přistoupila-li však k omezení účastníků této akce na svobodě, vznikla jí povinnost v nezbytné míře se o ně postarat. Této povinnosti policie dle závěru městského soudu nedostála, neboť nezajistila včas pro zajištěné osoby vodu či jiné nápoje – dle městského soudu lze mít spolehlivě za to, že policie poskytla zajištěným osobám celkem 120 litrů nápojů až 2,75 hodiny po omezení jejich svobody. Žalobkyně byla nucena po několik hodin setrvat v prostředí,

pokračování

kteřé vzhledem k povětrnostním podmínkám bylo značně zatěžující, aniž by jí byla dána dostatečná možnost se před těmito podmínkami chránit či jejich dopad kompenzovat, a to za situace, kdy se svým jednáním dopustila pouze přestupku; postup policie tedy nebyl přiměřený.

[5] Pokud se jedná o použití pout, dospěl městský soud k závěru, že pro tento postup nebyly splněny zákonné předpoklady stanovené v § 53 odst. 3, resp. § 54 písm. a) zákona o policii. Žalobkyně byla spoutána po dobu několika hodin, přestože svým jednáním nevyvolávala obavu z toho, že by mohla být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že by se chtěla pokusit o útěk, a to i po transportu na policejní služebnu, kde již měla minimální možnost klást odpor či se třeba pokoušet o útěk.

[6] K tvrzenému zásahu spočívajícímu v odepření práva žalobkyně na právní pomoc městský soud uvedl, že žalovaný tvrzení žalobkyně nezpochyboval, pouze poukázal na to, že podle interního předpisu policie se eskortované osoby nesmějí dorozumívat s osobami na svobodě ani s osobami společně eskortovanými, takové omezení práva na právní pomoc však dle městského soudu zákon nepřipouští, postup policie tedy byl nezákonným zásahem.

[7] Rovněž skutečnost, že žalobkyně byla nucena provádět svou potřebu v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů, posoudil městský soud jako nezákonný zásah. Zopakoval, že osoba omezená na osobní svobodě nepozbývá všech svých práv a rozhodně nepozbývá práva na respektování její důstojnosti. Soud přisvědčil žalobkyni, že v kulturních podmínkách střední Evropy je vnímáno jako standard, že především u žen je na toaletách respektována jistá míra soukromí a mají mít možnost vykonat svou potřebu bez blízké přítomnosti mužů. I kdyby postup policie byl za určitých podmínek přípustný, v posuzovaném případě nebyla zohledněna zásada přiměřenosti. U žalobkyně byla provedena osobní prohlídka, přičemž následně byla pod dohledem policie, nemohla u sebe tedy mít např. žádné nebezpečné předměty. Její chování též nevykazovalo známky toho, že by se měla pokusit o útěk či např. poškozování majetku, vůči policistům nejednala agresivně a spolupracovala s nimi. Ze strany policie bylo proto možné snadno zvolit mírnější opatření. Pokud byl doprovod na toaletu nutný, mohl být proveden policistkou, popřípadě mohla být kabina toalety na chvíli zavřená. Vzhledem k časovému průběhu zásahu měla v dané době policie již dostatek času, aby zajistila použití toalet za důstojných podmínek. K argumentaci žalovaného odkazem na Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009 o eskortách, střežení osob a o policejních celách, městský soud zopakoval, že citovaný pokyn je pouze interním předpisem, který nemůže změnit či suspendovat obecně závazné právní předpisy.

[8] Městský soud shledal žalobu důvodnou i ve vztahu k tvrzení o nezákonnosti postupu policie vedoucího k tomu, že se žalobkyně pohybovala v prostorách policejní služebny bez dostatečného oblečení či zahalení. Soud shrnul skutková tvrzení účastníků řízení. Žalobkyně uvedla, že jí bylo umožněno přeprat si znečištěné oblečení, přičemž následně jí policistka řekla, že bude provedena její prohlídka v jiné místnosti a že má do této místnosti přejít tak, jak je (tj. pouze v tílku, které jí však nezakrývalo zcela intimní partie). Do dané místnosti šla žalobkyně po chodbě služebny kolem dveří vedoucích na dvorek, kde seděly minimálně dvě zajištěné osoby z autobusu a postávalo zde několik policistů, a kolem dveří s okénkem, kde zřejmě seděl policista ve službě. Následně byla žalobkyně podrobena osobní prohlídce a byly jí zapůjčeny náhradní kalhoty. Žalovaný popsal tuto událost odlišně, přičemž zejména uvedl, že se žalobkyně sama dobrovolně rozhodla, že se nebude převlékat a chodbu projde v ošacení, které měla v danou chvíli na sobě. O žádné prostředky k zahalení či o jinou formu součinnosti či asistence žalobkyně nežádala. Městský soud konstatoval, že si je vědom rozporů ve skutkových tvrzeních účastníků řízení, pro posouzení věci z hlediska tvrzeného porušení § 24 odst. 1 zákona

o policii jsou však tyto rozpory nepodstatné, a není tedy nutné provádět dokazování za účelem jejich odstranění. Za podstatnou soud považoval skutečnost, že žalobkyně nemohla zůstat ve svém oblečení, v důsledku čehož se v prostorách policejní služebny pohybovala částečně obnažená, a to za přítomnosti dalších osob. I kdyby se žalobkyně sama rozhodla přejít bez dostatečného oblečení z prostoru toalet do místnosti, kde dostala náhradní oděv, aniž by jí to bylo výslovně policistkou přikázáno, byl tím porušen zákonný příkaz k respektování lidské důstojnosti. Soud zopakoval, že žalobkyně byla omezena na osobní svobodě a její možnosti obstarat si své záležitosti důstojným způsobem tedy byly významně limitovány. Za takového stavu věci měla policie povinnost postupovat tak, aby právo žalobkyně na respektování lidské důstojnosti bylo zachováno. To však v sobě zahrnuje nejen povinnost policie zdržet se vlastního aktivního jednání, jež by znevažovalo lidskou důstojnost zajištěné osoby, ale i povinnost obecně dbát o to, aby takové znevažování bylo vyloučeno. Policie tedy vůbec neměla dovolit, aby žalobkyně procházela služebnou byt' jen částečně obnažená, a to ani, kdyby tak učinila sama, bez příkazu. Jestliže policie svým postupem popsanou situaci připustila, ať již konáním, nebo opomenutím, porušila tím § 24 odst. 1 zákona o policii.

[9] Městský soud neshledal žalobu důvodnou pouze v rozsahu, v němž žalobkyně označila za nezákonný zásah to, že byla při převozu v autobuse od dolu Bílina na policejní služebnu policisty vyzvána, aby „držela hubu“. Soud konstatoval, že žaloba na ochranu před nezákonným zásahem slouží k ochraně individuálních práv fyzických a právnických osob, a žalobkyně se tedy může domáhat ochrany jen před takovým jednáním, které je adresováno osobně jí. Žalobkyně však netvrdila, že by daná výzva byla určena jí osobně, ale že zazněla obecně před všemi eskortovanými osobami. K tvrzením žalobkyně uvedeným v replice, podle nichž v průběhu akce zazněly ze strany policistů i další urážlivé výroky vůči dalším osobám, nemohl soud při úvaze o porušení práv žalobkyně přihlídnout.

[10] Žalovaný i žalobkyně podali proti rozsudku městského soudu kasační stížnost.

II.

Obsah kasační stížnosti žalovaného

[11] Žalovaný svou kasační stížností brojí proti výroku I. napadeného rozsudku. Namítá přitom jeho nepřezkoumatelnost a nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, tedy kasační důvody podřaditelné pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[12] Ve vztahu k zásahu spočívajícímu v nuceném pobytu žalobkyně na dně dolu Bílina namítal žalovaný nesprávnost posouzení přiměřenosti tohoto postupu městským soudem. Zdůrazňuje, že je důležité mít na zřeteli, že daná situace nastala především v důsledku protiprávního jednání žalobkyně a dalších účastníků protestu, k němuž došlo plánovaně ve velmi specifickém terénu a lokalitě. Místo realizace zajištění bylo určeno jednáním účastníků protestu, včetně žalobkyně. Ti přitom měli možnost od protiprávního jednání včas upustit, ale neučinili tak. Policie navíc neměla o místě, průběhu ani rozsahu protestu předem žádné bližší informace. Dle žalovaného městský soud při posouzení přiměřenosti daného postupu nezohlednil jeho tvrzení ani předložené důkazy svědčící o tom, že se policie aktivně snažila na zhoršené podmínky v místě zajištění reagovat. Připouští, že zásobování vodou bylo zajištěno skutečně až s časovým odstupem, ten byl však způsobem tím, že místo, které účastníci zvolili pro daný protest, bylo velmi komplikovaně přístupné. Žalovaný poukazuje rovněž na další opatření, která učinil. V okolí shromaždiště byla snížena prašnost za využití kropicího vozu důlní společnosti, zajištěné osoby mohly využít stín přistavených vozidel a k zajištění pitného režimu zajištěných osob byly využity kromě jejich zásob rovněž zásoby zasahujících policistů či pracovníků důlní společnosti.

pokračování

Uvedené skutečnosti žalovaný dokládal „Závěrečnou zprávou Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje o provedení policejního opatření ke zajištění klidu a veřejného pořádku na území Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje dne 24. června 2017 při bezpečnostním opatření v souvislosti s akcí KLIMAKEMP“ ze dne 26. 6. 2017, č. j. KRPP-98969-ČJ/2017-0300PZ, a „Zprávou o provedení policejního opatření dne 24. června 2017 v souvislosti s akcí KLIMAKEMP 2017 za Eskortní skupinu Krajské pořádkové jednotky KŘP-U“ ze dne 29. 6. 2017. Policie se i přes vysoký počet zajištěných osob snažila organizovat zajišťovací úkony co možná nejrychlejším způsobem, přičemž zajištěné osoby z tohoto důvodu rozdělila do čtyř skupin; skupina cizinců, do níž patřila i žalobkyně, však byla z důvodu náročnosti procesních úkonů až poslední eskortovanou skupinou. Žalovanému není z napadeného rozsudku zřejmé, jaký postup by soud za dané situace považoval za přiměřený, aniž by policie rezignovala na plnění svých úkolů. Žalovaný dále s odkazem na řadu rozsudků Nejvyššího správního soudu zdůrazňuje, že při hodnocení postupu policie je nutné zohlednit, že policista je při operativním zákroku často povinen jednat rychle ve vypjaté situaci a okamžitě prosadit účinné řešení. V takovém případě nemá policista komfort správního orgánu, tj. čas a různé procesní prostředky k dosažení zamýšleného legitimního cíle, jako je např. formalizované dokazování, ověřování, opakované upozornění či pořádkové pokuty.

[13] Pokud jde o použití pout, žalovaný namítá, že není pravdou, že neuvedl žádné konkrétní důvody pro tento postup. Ve svém vyjádření k žalobě upozornil, že k použití pout ve smyslu § 54 písm. a) zákona o policii došlo až před zahájením eskorty vozidly Mercedes Unimog. Hlavním důvodem byla změna podmínek průběhu zajištění, kdy docházelo k eskortě většího počtu osob, konkrétně dvanácti, a to navíc nepolicejními vozidly. Další část přesunu byla opět realizována nepolicejními vozidly, a to zapůjčenými autobusy MHD, přičemž spolu se žalobkyní bylo eskortováno dalších 28 osob. Proto byla pouta ponechána všem osobám po celou dobu eskorty.

[14] K zásahu spočívajícímu v odepření práva žalobkyně na právní pomoc žalovaný odkázal na své vyjádření k žalobě, podle něhož je při hodnocení přiměřenosti postupu policie nutné vždy posuzovat konkrétní okolnosti případu, kdy je vyvažován zájem na bezpečném a řádném provedení eskorty a zájem na neprodleném poskytnutí právní pomoci. V posuzovaném případě bylo omezení zvoleno zejména kvůli bezpečnostně, časově i logisticky náročnému způsobu provedení eskorty. Šlo o eskortu většího počtu osob v nepolicejním vozidle, což je spojeno s vyšší mírou rizika.

[15] Ve vztahu k zásahu spočívajícímu v přítomnosti policistů u provádění potřeby žalovaný namítá, že městský soud nesprávně posoudil intenzitu zásahu do důstojnosti žalobkyně. Důvody tohoto postupu byly ryze bezpečnostní, neboť policista nese za eskortovanou osobu plnou odpovědnost. Dohled byl prováděn v nejmenší nutné míře. Na daném místě nebylo v daném čase možné zajistit přítomnost policistky, proto bylo přikročeno ke zvolenému postupu. Žalovaný zdůrazňuje, že zákon ani jiný právní předpis pro daný postup nepožaduje přítomnost osoby stejného pohlaví [na rozdíl např. od prohlídky osoby dle § 111 písm. b) zákona o policii]. Zvolený postup tedy žalovaný považuje za přiměřený dané situaci.

[16] Pokud jde o zásah spočívající v tom, že se žalobkyně musela pohybovat v prostorách policejní služebny bez dostatečného oblečení či zahalení, žalovaný namítá, že ačkoliv se v tomto směru jeho skutková tvrzení zásadně liší od tvrzení žalobkyně, neprovedl soud v tomto ohledu žádné další důkazy, což však učinit měl. Žalovaný zopakoval svá skutková tvrzení, zejména, že se žalobkyně sama dobrovolně rozhodla, že se nebude převlékat a chodbu projde v ošacení, které měla v danou chvíli na sobě. O žádné prostředky k zahalení či o jinou formu součinnosti nebo asistence žalobkyně nežádala. Žalovaný nesouhlasí se závěrem městského soudu, podle něhož policie vůbec neměla dovolit, aby žalobkyně procházela prostorami policejní

služebny byt' jen částečně obnažená. Namítá, že policie je vázána povinností uplatňovat svou pravomoc jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Vzhledem k tomu, že se žalobkyně tím, že se sama ze své vůle pohybovala po krátkou dobu v prostorách policejních cel pouze v ošacení, které měla na sobě po provedení osobní hygieny, nedopustila porušení žádného předpisu, nebyl dán zákonný důvod k tomu, aby ji policisté vyzvali, aby si vzala náhradní oděv, nebo ji k takovému kroku dokonce nutili. Neprovedení důkazů navrhovaných ve vyjádření žalovaného proto nelze tímto požadavkem soudu legitimně odůvodnit.

III.

Obsah kasační stížnosti žalobkyně

[17] Žalobkyně svou kasační stížností brojí proti výroku II. napadeného rozsudku. V kasační stížnosti znovu popsala okolnosti, za nichž k tvrzenému zásahu došlo. Policisté zajištěným osobám v autobuse, včetně žalobkyně, opakovaně udělovali pokyn „držet hubu“, který navíc doprovázel i poměrně agresivní výraz policisty, osoby v autobuse jej tedy vnímaly jako závazný pokyn policisty. Žalobkyně byla navíc svědkyní toho, že policisté opakovaně ponižovali další zajištěné osoby mnohem nevybíravějšími slovními výrazy, přičemž nebylo zřejmé, zda situace nebude eskalovat. Žalobkyně se nacházela doslova v moci policie a dané výroky tak měly zvláště intenzivní dopad do její osobnostní sféry. Jejich účelem nemohlo být nic jiného než způsobit její ponižení a pokoření.

[18] Žalobkyně má s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. II. ÚS 1398/17, za to, že popsané jednání představovalo v daném kontextu ponižující zacházení ve smyslu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalobkyně s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvádí, že samotný příkaz „držet hubu“ je hanlivý a hrubě urážející.

[19] Žalobkyně nesouhlasí se závěrem městského soudu, podle něhož se nejednalo o nezákonný zásah, neboť předmětný pokyn byl adresován všem účastníkům protestu. Namítá, že dané výroky byly proneseny v uzavřeném prostoru autobusu za přítomnosti zajištěných osob, přičemž zjevně nebyly určeny řidiči či dalším policistům, směřovaly tedy vůči všem účastníkům protestu v autobuse, včetně žalobkyně samotné. Žalobkyně dodává, že zákon nepožaduje, aby nezákonný zásah směřoval výlučně vůči žalobkyni, a rozvíjí rozsáhlou argumentaci o nesmyslnosti takového požadavku.

[20] Žalobkyně shrnuje, že daným pokynem byl ve vztahu k ní porušen čl. 7 odst. 2 a čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, § 9 a § 24 odst. 1 zákona o policii a rovněž čl. 3 Úmluvy.

IV.

Vyjádření ke kasačním stížnostem

[21] Žalobkyně ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného popírá jeho argumentaci, podle níž policie neměla předem žádné bližší informace o lokalitě, průběhu ani rozsahu daného protestu. Tato tvrzení podle žalobkyně nekorespondují s vyjádřením, které žalovaný podal v jiné související věci, kdy mimo jiné uvedl, že z veřejně dostupných a organizátory prezentovaných informací o akci Klimakemp bylo možné předpokládat zvýšený pohyb osob a vozidel na území Ústeckého kraje a rovněž bylo zjištěno, že má dojít k tzv. přímé akci (tj. blokadě či rušení těžební činnosti). Z tohoto důvodu vydal ředitel Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje dne 15. 6. 2017 rozkaz č. 46/2017, jímž byla vyhlášena řada policejních bezpečnostních opatření

pokračování

souvisejících s danou akcí. Policie rovněž vycházela z toho, že se akce bude účastnit větší počet cizích státních příslušníků, kterým však přesto nebyla schopna včas zajistit tlumočníky; ti se na policejních služebnách objevili až dne 25. 6. 2017 v odpoledních hodinách, jejich zajišťování tedy s prodlevami při eskortě nijak nesouvisí. Žalobkyně navíc s policisty komunikovala česky, tlumočnicka tedy vůbec nepotřebovala. Vzhledem k tomu, že policie situaci monitorovala, a to mimo jiné i za pomoci vrtulníku, který nad dolem létal již zhruba hodinu před zajištěním žalobkyně, není žalobkyni zřejmé, proč byla doba pobytu na slunci v těžební jámě tak dlouhá a celý zásah tak špatně zorganizovaný. Vzhledem k popsáním skutečnostem a k bezproblémovému chování zajištěných osob nebyl postup policie přiměřený, přičemž je vyloučeno, že by míra jeho disproporce byla rozumně zdůvodnitelná.

[22] Dle žalobkyně bylo možné zajistit odvoz zajištěných osob z dolu rychleji, a to např. za využití policejních vozidel (běžné dodávky), která se nacházela na dně dolu a která byla použita k převozu jedné menší skupinky zajištěných osob. Pokud se do dolu dostaly běžné policejní dodávky, terén zřejmě nebyl nesjízdný, jak tvrdí žalovaný. Rovněž dle zmiňovaného rozkazu ředitele Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje je patrné, že mělo být zajištěno dostatečné množství vozidel, včetně terénních automobilů. Žalobkyně dále uvádí, že zajištěné osoby nemusely nutně sedět na přímém slunci, ale např. ve stínu rypadla nebo policejních vozidel, tato možnost jim však byla policisty odepřena, a to i přesto, že si žalobkyně stěžovala policistům na nevolnost; umožněno jí to bylo až asi tři čtvrtě hodiny po jejích stížnostech. Žalobkyně má pochybnosti o smysluplnosti postupu policie, neboť musela několik hodin sedět před rypadlem, které tak stejně nemohlo být spuštěno, ani kdyby v daný den nebylo odstaveno z důvodu jeho opravy či údržby.

[23] Žalobkyně trvá na tom, že zajištěným osobám nebyl zajištěn dostatečný přísun tekutin a ztotožňuje se v tomto směru se závěry městského soudu. Tvrdí, že se jí i přes její prosby dostalo menší množství vody až kolem osmnácté hodiny večer. Žalovaný sám připustil, že voda byla zajištěným osobám poskytnuta až se zpožděním, a soud v tomto směru vyšel z jeho tvrzení. Žalobkyně poukazuje na nedostatečnou dokumentaci zásahu videozáznamy pořízenými policisty, na nichž např. nejsou nikde zachyceny várnice s vodou, které byly dle tvrzení žalovaného na místo přivezeny, ani to, že by voda byla distribuována mezi zajištěné osoby. Žalovaný doložil pouze videozáznam, na němž policie poskytuje vodu z PET lahve jediné osobě ze skupiny, v níž se nenacházela žalobkyně, a to až před jejím nástupem do autobusu kolem devatenácté hodiny. Na jiném videozáznamu pořízeném až kolem dvacáté hodiny policista teprve poučuje skupinu zajištěných cizinců o tom, kde se nachází várnice s vodou. Zajištěným osobám bylo pořizování videozáznamů zakázáno. Žalobkyně dodala, že jí byl přístup k vodě odpírán rovněž během několikahodinové přepravy autobusem, kde bylo pro zhruba 30 osob k dispozici méně než tři litry vody, přičemž policista záměrně část vody vylil vhozením kelímku s vodou do úložného prostoru nad sedadlem, na němž seděla žalobkyně, kterou polil. Tato tvrzení přitom žalovaný v průběhu řízení nevyvracel.

[24] Žalobkyně shrnula, že popsáný postup policistů nebyl přiměřený dané situaci, neboť vyvolával značné útrapy, přičemž vedl pouze k jejímu převozu k podání vysvětlení, které trvalo jen několik minut a navíc ani nemuselo být provedeno ihned. Žalobkyně se dopustila pouhého přestupku tím, že pobývala na dně lomu v blízkosti rypadla, které bylo v dané době beztak mimo provoz, a to během pokojného protestu, přičemž byla potrestána toliko napomenutím. Ve vztahu k tomu byl pobyt na dně lomu na přímém slunci i nemožnost dostat odpovídající množství vody zcela excesivní a postup policie tedy byl rozporu s § 11 zákona o policii a s čl. 7 odst. 2 Listiny, čl. 3 Úmluvy a § 24 odst. 1 zákona o policii, které zapovídají mučení či kruté a nelidské zacházení.

[25] K zásahu spočívajícímu v nezákonném použití pout žalobkyně uvedla, že žalovaný ani v kasační stížnosti neuvedl žádné konkrétní okolnosti, které by zakládaly zákonný důvod pro použití pout. Odkaz na počet převážených osob a použití nepolicejního vozidla nepovažuje žalobkyně v tomto směru za dostačující a neví, v jakém ohledu je podstatná skutečnost, že transport probíhal v nepolicejních vozidlech. Žalobkyně znovu podrobně líčí, že policejní vozidla byla na místě k dispozici, pokud to tedy bylo třeba, policie je mohla k eskortě použít a vyhnout se tím použití pout a současně urychlit převoz zajištěných osob. Navíc poukazuje na skutečnost, že měla pouta nasazena i na dvorku policejní stanice, kdy již k žádnému převozu nedocházelo a kde byla pod dohledem policistů. Naproti tomu při čekání na dně lomu byla žalobkyně ponechána bez pout. Zajištěné osoby byly opakovaně prohledány, nekladly odpor a ani obdobné akce pořádané v zahraničí nejsou spojeny s násilnostmi, dle žalobkyně tedy nebyly dány důvody pro několik hodin trvající použití pout pouze za účelem několikaminutového podání vysvětlení. Kromě nepoužívání pout po celou dobu eskorty, mohla policie minimalizovat tento zásah do práv žalobkyně i zkrácením doby transportu, která však byla neúměrně dlouhá – žalobkyně byla převážena autobusem zhruba 8 hodin, aby byla nakonec dopravena do Ústí nad Labem vzdáleného asi 30 km od dolu Bílina. Žalobkyně odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, z níž vyplývá, že je třeba posoudit legitimitu a přiměřenost použití donucovacích prostředků.

[26] Ve vztahu k zásahu spočívajícímu v odepření práva na právní pomoc žalobkyně uvádí, že se žalovaný již neodvolává na interní policejní předpis, jako to činil v řízení před městským soudem. Ani argumentace uvedená v kasační stížnosti však závěry městského soudu nevyvrací. Žalobkyně vyzdvihuje význam práva na právní pomoc v situaci, kdy je zajištěním omezena osobní svoboda jednotlivce. K argumentaci žalovaného bezpečnostní a logistickou náročností eskorty žalobkyně zopakovala, že převoz trval excesivně dlouhou dobu, přičemž autobus zastavoval u různých policejních stanic často i na déle než půl hodiny, krátkou schůzku s právním zástupcem by tedy bylo možné uskutečnit bez narušení eskorty i v některé ze zastávek. Žalobkyni mohlo být umožněno kontaktování právního zástupce rovněž telefonicky či prostřednictvím textové zprávy za jízdy. Žalovaný ani v kasační stížnosti nekonkretizoval, jak by mohla být narušena plynulost a bezpečnost eskorty a z čeho jeho obavy vyplývají. Žalobkyni navíc nebyl kontakt s právním zástupcem umožněn ani po příjezdu na služebnu v Ústí nad Labem při čekání na podání vysvětlení a následné propuštění. Znemožnění kontaktu s právním zástupcem rovněž nebylo přiměřené s ohledem na povahu daného protestu, chování jeho účastníků a závažnost žalobkyní spáchaného přestupku.

[27] Pokud jde o zásah spočívající v tom, že žalobkyně byla nucena provádět svou potřebu v otevřené kabině toalety za přítomnosti dvou odvrácených policistů, žalobkyně uvádí, že v posuzovaném případě nelze nalézt pro tento postup žádné ospravedlnění. Znovu zrekapitulovala skutkové okolnosti věci a shrnula, že z nich nevyplývá, že by bylo dané opatření nezbytné ať již samo o sobě, či dokonce v kombinaci s ostatními policií přijatými opatřeními.

[28] K postupu policie, který vedl k tomu, že se žalobkyně pohybovala v prostorách služebny bez dostatečného ošacení, žalobkyně uvedla, že s odlišnostmi ve skutkových tvrzeních se městský soud vypořádal v bodech 111 – 114 napadeného rozsudku. Žalobkyně popírá, že by v dané chvíli jednala dobrovolně, a dodává, že i kdyby tomu tak bylo, nezbavuje to přítomné policisty povinnosti zajistit, aby nebyla zbytečně snižována její důstojnost. Policistka však neučinila ani základní opatření, jako je zavření dveří na dvorek či okénka do místnosti, kde byli další policisté. Žalobkyně zdůrazňuje, že nejednala dobrovolně. Policistka jí nevysvětlila, že bude muset projít chodbou s otevřenými dveřmi, ale pouze jí řekla, že je to „vedle“ a má ji následovat. Žalobkyně tedy nemohla než policistku následovat, pokud nechtěla nést následky neuposlechnutí výzvy. Žalobkyně rovněž uvádí, že její další prohlídka, k níž přes chodbu šla, nebyla vůbec nutná,

pokračování

neboť již byla podrobena dvěma předcházejícím prohlídkám, přičemž od té doby nepřišla do styku s nikým jiným, než s policisty a dalšími prohledanými osobami. Žalovaný sice tvrdí, že prohlídka měla být provedena před umístěním žalobkyně do cely za účelem vyčkání na příjezd tlumočnicka, žalobkyně však do cely vůbec umístěna nebyla a tlumočnicka nepotřebovala. Dodává, že již z toho, že přijala oblečení, které jí bylo následně zapůjčeno, je zřejmé, že si nepřála pohybovat se v prostorách policejní služebny nedostatečně ošacená.

[29] Žalovaný se ke kasační stížnosti žalobkyně nevyjádřil.

V.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[30] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti obou kasačních stížností a shledal, že kasační stížnosti jsou podány včas, neboť byly podány ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), jsou podány oprávněnými osobami, neboť žalovaný i žalobkyně byli účastníky řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Žalobkyně je zastoupena advokátem a zaměstnankyně, která je oprávněna jednat za žalovaného, má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[31] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu obou kasačních stížností a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že kasační stížnost žalovaného je nedůvodná, a naopak kasační stížnost žalobkyně je důvodná.

[32] Na úvod považuje Nejvyšší správní soud za vhodné poznamenat, že se již v rozsudku ze dne 30. 6. 2021, č. j. 8 As 180/2019 – 59 (všechna citovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz), zabýval kasační stížností jiné z účastnic téže protestní akce, která se na městský soud obrátila s žalobou, jejímž prostřednictvím se domáhala určení nezákonnosti víceméně obdobných zásahů policie, jako jsou zásahy nyní posuzované, s výjimkou zásahu vymezeného v bodě 6. žalobního návrhu uplatněného v nyní projednávané věci. Podstatnou odlišností obou věcí však je, že v tehdy posuzovaném případě městský soud žalobu rozsudkem ze dne 27. 2. 2019, č. j. 9 A 206/2017 – 98, v celém rozsahu zamítl jako nedůvodnou. Nejvyšší správní soud tedy v přiměřené míře vycházel ze závěrů vyřčených v uvedené věci, přitom však zohlednil odlišnosti nyní posuzovaného případu.

[33] Pokud jde o zásah spočívající v nuceném pobytu žalobkyně v dole Bílina, shledal městský soud žalobu důvodnou, neboť ačkoliv pro uvedený zásah existoval zákonný důvod, postup policie nebyl přiměřený dané situaci. Žalovaný s tímto závěrem nesouhlasí, trvá na tom, že policie postupovala přiměřeně, a namítá, že městský soud nezohlednil snahu policistů o zajištění potřeb zajištěných osob.

[34] Jak již správně uvedl městský soud v napadeném rozsudku, aby byl zásah policistů souladný se zákonem, je podstatné, aby pro jeho provedení existoval zákonný základ a aby bylo jeho provedení současně přiměřené. Povinnost postupovat přiměřeně výslovně zakotvuje především § 11 písm. c) zákona o policii, dle kterého je policista povinen „*postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou ke dosažení účelu sledovaného úkonem*“.

[35] V již zmiňovaném rozsudku ze dne 30. 6. 2021, č. j. 8 As 180/2019 – 59, Nejvyšší správní soud shrnul judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, z níž mimo jiné plyne, že stát (zde reprezentovaný zasahujícími policisty) má obecně povinnost chránit zdraví a pohodu osob zbavených osobní svobody, což s sebou mimo jiné nese povinnost zajistit jim vhodné stravování (rozsudek ze dne 8. 7. 2004, *Ilascu a ostatní proti Moldavsku a Rusku*, stížnost č. 48787/99). Pod takovou povinnost lze nepochybně podřadit také poskytování dostatečného množství tekutin osobám omezeným na svobodě, a to i s ohledem na podmínky, kterým jsou vystaveny. K okolnostem daného zásahu uvedl Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozsudku následující: „V nyní posuzované věci se policejní zásah odehrál na konci měsíce června na dně těžební jámy, kde není žádná vegetace chránící před slunečním svitem, přičemž není sporné, že panovalo horké počasí. V této souvislosti má nicméně nepochybně svůj význam i to, že policisté sice měli informace o tom, že obdobný protest může na území Ústeckého kraje proběhnout, avšak není zřejmé, že by jim bylo blíže známo, kdy a kde k němu dojde, resp. kolik osob se ho zúčastní. Ostatně i stěžovatelka při jednání před městským soudem uvedla, že rozhodnutí vniknout do lomu pojali účastníci protestu bez předchozího plánu. Nelze proto samozřejmě za těchto okolností bez dalšího vytýkat policii, že neměla na dně dolu Bílina připravenou vodu (tekutiny) v takovém množství, aby ihned zabezpečila veškeré potřeby asi 140 účastníků protestu.“ Uvedené závěry lze vztáhnout i na nyní posuzovanou věc, městský soud tedy postupoval správně, pokud se zabýval tím, zda policie v dostatečné míře zajistila ochranu zdraví a potřeb zajištěných osob, dle žalovaného však přitom soud dostatečně nezohlednil všechny podstatné skutkové okolnosti daného případu.

[36] Městský soud vyšel v posuzovaném případě z tvrzení žalovaného, podle něhož bylo zhruba v 17:45 hodin zajištěným osobám poskytnuto celkem 120 litrů nápojů, dospěl však k závěru, že ani v takovém případě nebyl přísun tekutin zajištěn v přiměřeném čase, neboť k tomu došlo až zhruba dvě hodiny a čtyřicet pět minut poté, co byli účastníci protestu zajištěni. Městský soud vzal v potaz, že policie jednala až v reakci na protiprávní jednání žalobkyně a dalších účastníků protestu, přičemž neměla předem informace o tom, kde a kdy tato akce proběhne a kolik osob se jí zúčastní, nemohla tedy být připravena uspokojovat všechny potřeby zajištěných osob, i přesto však měla povinnost se o zajištěné osoby postarat. Žalovaný má však za to, že městský soud dostatečně nezohlednil další kroky, které policie učinila k eliminaci rizik spojených s vysokými teplotami.

[37] Nejvyšší správní soud neshledal tuto námitku důvodnou. Vzhledem k tomu, že městský soud v napadeném rozsudku posoudil daný zásah jako nepřiměřený již s ohledem na nedostatečné zajištění pitného režimu zajištěných osob, nezabýval se podrobně, na rozdíl od rozsudku ze dne 27. 2. 2019, č. j. 9 A 206/2017 – 98, žalovaným rozporovanými tvrzeními žalobkyně o tom, že měla být po nepřiměřenou dobu bez zjevného důvodu držena na přímém slunci a při několikahodinovém pobytu na dně dolu jí nebylo umožněno přesunout se do stínu. Městský soud totiž dospěl k závěru, že nepřiměřenost postupu policie a tedy i důvodnost žaloby v daném rozsahu vyplývá již z toho, že zajištěným osobám nebyl včas umožněn přístup k pitné vodě. V tomto ohledu přitom městský soud vyšel z tvrzení žalovaného, podle něhož bylo zhruba v 17:45 hodin zajištěným osobám poskytnuto celkem 120 litrů nápojů, a to i přes to, že žalobkyně tato tvrzení rozporovala.

[38] Vzhledem k uvedenému shledal Nejvyšší správní soud tuto námitku nedůvodnou. Za situace, kdy městský soud uzavřel, že daný zásah byl nepřiměřený již z toho důvodu, že zajištěným osobám nebyl v přiměřeném čase umožněn přístup k pitné vodě, nemohlo na jeho závěru nic změnit ani to, pokud by se žalovaný snažil omezit následky spojené se zajištěním daných osob jinými způsoby, tedy např. tím, že v okolí shromaždiště byla snížena prašnost za pomoci kropicího vozu, nebo by zajištěným osobám umožnil přesun do stínu. Městský soud se sice zvláště nezabýval tvrzením žalovaného o tom, že se policie snažila zajistit přístup zajištěných osob k pitné vodě rovněž za použití jejich vlastních zásob, zásob policistů a vody

pokračování

poskytnuté zástupci důlní společnosti, s ohledem na míru obecnosti této argumentace však Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se nejedná o pochybení, které by mělo vliv na zákonnost rozsudku městského soudu. Z tvrzení žalovaného v jejich obecnosti nevyplývalo, kolik vody bylo takto průběžně zajištěným osobám poskytnuto, ani že byla poskytnuta i žalobkyni. Bylo přitom na žalovaném, aby svou argumentaci dostatečně konkretizoval a případně označil důkazy, z nichž měla konkrétně tato tvrzení vyplývat.

[39] Již ve zmiňovaném rozsudku ze dne 30. 6. 2021, č. j. 8 As 180/2019 – 59, Nejvyšší správní soud konstatoval: *„Pokud pak jde o samotnou přiměřenost postupu policie, zde ani s ohledem na místo zásahu a jeho nepředvídatelnost nelze za zjištěných skutkových okolností považovat za adekvátní, jestliže se účastníkům protestu dostalo ve výše popsanych podmínkách dostatečného množství tekutin až po více než čtyřech hodinách od jejich zajištění. Žalovaný sice ve vyjádření k žalobě tvrdil, že první várnice s vodou obstaral v 17:45 hod., nicméně i tato otázka byla mezi účastníky sporná.“* V nyní posuzovaném případě vyšel městský soud i přesto, že obstarání várnice s nápoji v 17:45 hodin bylo mezi účastníky sporné, z tvrzení žalovaného, měl tedy za to, že várnice byly dovezeny zhruba dvě hodiny a čtyřicet pět minut po zajištění protestujících. Nejvyšší správní soud se přitom ztotožňuje se závěrem městského soudu, podle něhož s ohledem na zjištěné povětrnostní podmínky, které v daném čase panovaly na dně dolu, nebylo s ohledem na závažnost protiprávního jednání zajištěných osob přiměřené, pokud zde musely setrvat po dobu téměř tří hodin bez možnosti dodržovat odpovídajícím způsobem pitný režim.

[40] Pokud jde o zásah spočívající v nezákonném použití pout při převozu žalobkyně z dolu Bílina a při čekání na policejní služebně, dospěl městský soud k závěru, že žalovaný neuvedl v průběhu řízení žádný zákonný důvod pro použití tohoto donucovacího prostředku. Rovněž v tomto ohledu přitom dospěl k opačnému závěru, než jaký přijal jiný senát téhož soudu v rozsudku ze dne 27. 2. 2019, č. j. 9 A 206/2017 – 98. V něm se naopak městský soud ztotožnil s argumentací žalovaného, podle něhož bylo použití pout odůvodněno větším počtem eskortovaných osob a využitím nepolicejních vozidel. Žalovaný se přitom obdobné argumentace drží i v nyní posuzovaném případě.

[41] Podle § 52 písm. p) zákona o policii jsou pouta donucovacím prostředkem. Policista je oprávněn použit donucovací prostředek k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku anebo k ochraně veřejného pořádku (§ 53 odst. 1 zákona o policii). Policista je oprávněn použit donucovací prostředek, který umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem a je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje (§ 53 odst. 3 téhož zákona). Podle § 53 odst. 5 citovaného zákona *„policista při použití donucovacího prostředku dbá na to, aby nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání“*. Podle § 54 písm. a) zákona o policii je *„policista oprávněn použít pouta a prostředek k zamezení prostorové orientace také ke spoutání osoby zajištěné, je-li důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útek“*.

[42] S ohledem na podobnost skutkového stavu zjištěného v obou případech, o němž nebylo mezi účastníky řízení sporu, a na to, že rovněž jejich argumentace je v obou případech v podstatě shodná, lze v této souvislosti *mutatis mutandis* odkázat na již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2021, č. j. 8 As 180/2019 – 59:

„Z výše citované právní úpravy plyne, že zákon o policii obsahuje v § 53 obecné podmínky pro použití donucovacích prostředků a vedle toho v § 54 speciální úpravu pouze pro použití pout. Z dikce § 54 zákona o policii (viz použití slova „také“) lze dovodit, že pouta lze v souladu se zákonem použít jak v případě naplnění obecných podmínek, tak podmínek speciálních. Rozdílem je, že v případě obecných podmínek je nutná existence ohrožení hodnot uvedených v § 53 odst. 1 zákona o policii, kdežto u speciálních podmínek postačuje s ohledem

na postavení osoby, vůči níž je donucovací prostředek použit, „pouze“ důvodná obava z možnosti obrožení uvedených hodnot. Jelikož se speciální podmínky týkají výlučně osob omezených na svobodě, zákon předpokládá zvýšenou míru pravděpodobnosti agresivního chování nebo snahy o útěk, a proto policistovi dovoluje užít pout, i když ještě ani nenastalo obrožení hodnot vymezených v obecných podmínkách pro použití donucovacích prostředků. Odborná literatura k tomu uvádí, že „důvodná obava může plynout z okolností, které se týkají např. osoby omezené na svobodě (nebezpečný pachatel, recidivista, pachatel s historií útěků, intoxikovaná osoba, osoba silně rozrušená), které se týkají jejího jednání (agresivně se chovající osoba, pachatel, jemuž brozí vysoký trest) nebo jiných okolností, které odůvodňují obavu z výše uvedeného jednání“ (VANGELI, Benedikt. Zákon o Policii České republiky. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 220).

V projednávané věci z provedeného dokazování doposud nevyplývá, že by stěžovatelka svým jednáním obrozila bezpečnost svou či jiné osoby, ničila majetek anebo obrozovala veřejný pořádek. Ostatně, netvrdí to ani žalovaný. Pokud jde o naplnění speciálních podmínek pro použití pout, kasační soud považuje za podstatné zdůraznit, že zákon o policii neumožňuje preventivní a paušální použití pout vůči každé osobě, která je omezena na osobní svobodě, ale spojuje tuto pravomoc s přítomností důvodné obavy z obrožení některých zákonem chráněných zájmů. Městský soud ani žalovaný neuvedl, že by v případě stěžovatelky vystávaly důvodné obavy z obrožení zákonem chráněných zájmů na základě jejího dřívějšího jednání či jiných skutečností pojících se k její osobě. Důvodem bylo výlučně to, že její přeprava probíhala spolu s dalšími osobami v nepolicejních vozidlech, které pro eskortu obstarala Policie ČR. To však vzhledem k dalším skutkovým okolnostem samo o sobě nenaplnuje podmínky pro použití pout. Stěžovatelka byla zajištěna asi v 15 hod. v souvislosti s jednáním, kterým se dopustila přestupku. O závažnosti jejího jednání může vypovídat např. to, že za oba přestupky, kterých se dopustila, jí byla uložena sankce v podobě napomenutí. K zahájení eskorty a přiložení pout došlo po více než pěti hodinách od zajištění a během této doby nebyla stěžovatelka poutána. Policisté tak měli dostatek prostoru k vyhodnocení jejího chování a nebezpečnosti. Není zřejmé, že by se během zajištění chovala agresivně, pokoušela se o útěk či poškozovala cizí majetek.

Důvodné obavy z násilného jednání či útěku stěžovatelky nemohou bez dalšího vyplývat čistě jen ze způsobu provedení eskorty, pro který se Policie ČR rozhodne, resp. být zcela nezávislé na zajištěné osobě a jejím předchozím jednání. Opačný závěr je v rozporu s logikou shora citovaného ustanovení a postupem, kterým by se měly ubírat úvahy ohledně možnosti použití pout vůči zajištěným osobám. Primární úvaha by se měla týkat existence důvodné obavy z potenciálně nebezpečného jednání, nerespektování pokynů, pokusu o útěk apod. Smyslem daného ustanovení rozhodně není poutání osob pouze na základě policisty zvoleného postupu, který si následně (zcela bez ohledu na zajištěnou osobu a její jednání) obecně vyhodnotí jako rizikový. Nejvyšší správní soud připouští, že použití běžného autobusu bez speciálních oddělených zón může v některých případech být rizikové a nelze v takovém případě použití pout po dobu eskorty a priori vyloučit. Způsob provádění eskorty se zcela nepochybně může projevit i při posuzování rizikovitosti eskortovaných osob a jejich poutání. Obecně si lze představit, že s ohledem na okolnosti určité eskorty bude dána potřeba poutání eskortovaných (např. z hlediska poměru počtu eskortovaných a počtu policistů) i při nižší míře jejich rizikovitosti, která by v případě jiného způsobu eskorty dána nebyla. Potenciální rizikovitost zvoleného prostředku dopravy však nemůže být důvodem pro paušální a automatické používání pout při eskortě každé osoby pouze na základě toho, že se mohla dopustit přestupku a byla zajištěna podle zákona o policii.“ (pozn.: důraz doplněn)

[43] Z uvedených závěrů je zřejmé, že obecná argumentace žalovaného větším počtem eskortovaných osob a použitím nepolicejních vozidel nemohla sama o sobě v posuzovaném případě odůvodnit použití pout. Žalovaný přitom nijak nezpochybňoval závěry městského soudu o tom, že žalobkyně svým chováním nevyvolávala důvodnou obavu, že by mohla být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že by se chtěla pokusit o útěk. Tato námitka žalovaného tedy není důvodná.

[44] Rovněž k dalšímu z posuzovaných zásahů spočívajícimu v odeprání práva na právní pomoc se Nejvyšší správní soud vyjádřil již ve skutkově souvisejícím a opakovaně

pokračování

zmiňovaném rozsudku ze dne 30. 6. 2021, č. j. 8 As 180/2019 – 59, v němž mimo jiné konstatoval: „Nejvyšší správní soud připomíná, že podle čl. 37 odst. 2 Listiny má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Na zákonné úrovni je pak toto právo provedeno v § 24 odst. 4 zákona o policii, podle něhož osoba omezená na svobodě má právo zajistit si na vlastní náklady právní pomoc a mluvit s právním zástupcem bez přítomnosti třetí osoby. Za tímto účelem poskytne policista neprodleně nezbytnou součinnost, požádá-li o ni tato osoba.“ Dále v citovaném rozsudku pak Nejvyšší správní soud zdůraznil následující: „Takovou osobou byla i stěžovatelka, která byla zajištěnou osobou podle § 26 zákona o policii. Poukazuje-li žalovaný na to, že kontakt s advokátem nebylo možné zajistit z bezpečnostních důvodů, což podepřel odkazem na interní předpis, který eskortovaným osobám ukládá povinnost nekomunikovat s osobami na svobodě ani ostatními eskortovanými osobami, je třeba zdůraznit, že interním předpisem nelze obcházet právo na právní pomoc, které je výslovně formulováno v zákoně o policii.“

[45] V nyní posuzovaném případě žalovaný v řízení před městským soudem rovněž odůvodňoval daný postup odkazem na interní předpisy policie. V kasační stížnosti však již tuto argumentaci, jejíž nesprávnost potvrzují citované závěry Nejvyššího správního soudu, opustil a setrval pouze na námitce, podle níž postupoval přiměřeně v zájmu zajištění řádného a bezpečného průběhu eskorty. Opět přitom odkazuje na bezpečnostní, časovou a logistickou náročnost eskorty vyplývající z počtu zajištěných osob a využití nepolicejních vozidel.

[46] Rovněž v tomto ohledu lze odkázat na rozsudek ze dne 30. 6. 2021, č. j. 8 As 180/2019 - 59:

„Pokud jde o samotnou otázku přiměřenosti postupu policie, na kterou stěžovatelka v kasační stížnosti takéž poukázala, při jejím posouzení je třeba hodnotit, zda postup policie omezující základní práva a svobody nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem. Nyní konkrétně, zda kontakt s advokátem nebylo možné zajistit, aniž by byla obročena bezpečnost eskorty. Pro posouzení přiměřenosti zásahu do práva na právní pomoc je podstatné také vyhodnotit, zda na ni policisté reagovali ‚neprodleně‘, jak jim zákon ukládá. Jak uvedl žalovaný při jednání před městským soudem, eskorta stěžovatelky z důlního prostoru započala ve 21:30 hod. Na policejní stanici v Ústí nad Labem byla stěžovatelka předána k podání vysvětlení ve 4:11 hod. Stěžovatelka v žalobě tvrdila, že spolu s ostatními osobami žádala o umožnění kontaktu s advokátem již od naložení do vozidel na dně lomu a následně i během jízdy. Toto tvrzení žalovaný nečinil sporným. Po dobu těchto sedmi hodin objížděl autobus s eskortovanými osobami policejní stanice na území Ústeckého kraje a po částech je předával k podání vysvětlení. Jednotlivé zastávky měly trvat i více než půl hodiny. Jestliže po celou dobu policisté stěžovatelce odpírali možnost kontaktovat advokáta, porušili svou povinnost spočívající v neprodleném poskytnutí součinnosti. Toto porušení nelze v dané věci omluvit ani namítaným zájmem na bezpečném průběhu eskorty. V autobusu sice bylo eskortováno celkem 29 osob, nicméně všechny osoby měly nasazená pouta a není zřejmé, že by se v průběhu akce projevovaly násilné, pokoušely o útek či jejich jednání vykazovalo jiné znaky vzbuzující důvodnou obavu o bezpečný průběh eskorty. Za takové situace si lze jen stěží představit, jaké konkrétní obavy a okolnosti mohly policistům bránit v poskytnutí součinnosti po dobu sedmi hodin. K výše uvedenému lze dodat, že k umožnění poskytnutí právní pomoci jistě nemůže vždy a za všech okolností dojít zcela neprodleně, resp. že v řadě situací bude nutno (možno) poskytnutí právní pomoci odložit, aniž by došlo k újmě práv osob omezených na svobodě. To však neplatí v nyní projednávané věci, kdy v této souvislosti především nelze odhlédnout od jejich dosti specifických okolností (zejm. dlouhé zajištění na místě a doba trvání eskorty).

Nabízí se řada možností, kterých mohli policisté využít. Bylo možné stěžovatelce dočasně sejmout pouta a umožnit jí kontaktovat advokáta telefonicky. Případně si od stěžovatelky vyžádat kontakt na advokáta a zprostředkovat spojení s ním. Uvedené platí tím spíše, jestliže stěžovatelka tvrdí, že se pro případ takové situace advokát nacházel na území Ústeckého kraje, aby byl schopen operativně právní pomoc poskytnout i v nočních hodinách. Kontaktování advokáta telefonicky anebo fyzicky po předchozí telefonické domluvě si lze představit

rovněž při některé z řady zastávek na policejních stanicích. V této souvislosti je nutno dát stěžovatelce za pravdu i v tom, že závěr městského soudu, dle něhož „počet a čas zastávek autobusu během eskorty nebyl předem znám“, nemá žádnou oporu v provedeném dokazování. Naopak ze zprávy Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje (ve správním spisu „Důkaz č. 7 Zpráva KRÚ“) plyne, že jednotlivé zastávky byly plánovány, včetně stanovení počtu osob, které na nich měly být průběžně vysazovány.“

[47] Uvedené závěry lze vztáhnout rovněž na nyní posuzovanou věc. Ve věci nebylo sporu o tom, že žalobkyně žádala o možnost kontaktovat svého advokáta již při převozu od dolu Bílina na policejní služebnu, tato možnost jí však byla odepřena. Ani v nyní posuzovaném případě přitom žalovaný neuvedl žádné konkrétní okolnosti, které by fakticky znemožňovaly kontaktování právního zástupce žalobkyně nebo by odůvodňovaly několikahodinové prodlení v této věci. Samotný počet eskortovaných osob a použití nepolicejních vozidel přitom nemůže za situace, kdy byly tyto osoby spoutány a neprojevovaly se nijak agresivně ani nebezpečně, odůvodnit několikahodinové odírání práva na právní pomoc. Ani v kasační stížnosti přitom žalovaný nekonkretizoval, v jakém směru by mohlo kontaktování právního zástupce žalobkyně ohrozit plynulost či bezpečnost prováděné eskorty. Nejvyšší správní soud tedy v tomto rozsahu neshledal argumentaci žalovaného důvodnou.

[48] Rovněž pokud jde o zásah spočívající v tom, že žalobkyně byla nucena provést svou potřebu v otevřené kabině WC, přičemž byla střežena dvěma odvrácenými policisty, ztotožnil se Nejvyšší správní soud se závěry městského soudu a kasační stížnost shledal v tomto rozsahu nedůvodnou.

[49] Ani v tomto případě není mezi účastníky řízení sporu o skutkovém stavu věci, sporná je toliko intenzita zásahu do důstojnosti žalobkyně, respektive jeho přiměřenost s ohledem na okolnosti posuzovaného případu. Městský soud dospěl k závěru, že policie daným postupem porušila § 24 odst. 1 zákona o policii. Podle tohoto ustanovení osoba omezená na svobodě policistou nesmí být podrobena mučení nebo krutému, nelidskému anebo ponižujícímu zacházení a nesmí s ní být zacházeno takovým způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost. Policista, který se stane svědkem takového zacházení, má povinnost přijmout opatření k zamezení takovému zacházení a oznámit je bezodkladně svému nadřízenému.

[50] V daném ohledu lze opět odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2021, č. j. 8 As 180/2019 – 59, neboť i v tehdy posuzovaném případě byla žalobkyně v uvedené věci vystavena podobnému zacházení ze strany policie; rozdíl byl v tom, že byla na WC střežena policistkou, která se však odmítala otočit:

„Nejvyšší správní soud se v této otázce obecně ztotožňuje se stěžovatelkou, že standardem při vykonávání potřeby je zajištění určité míry soukromí, neboť se jedná o mimořádně diskrétní činnost. Jestliže je člověk nucen vykonat „malou potřebu“ za bezprostřední přítomnosti jiných osob, lze důvodně očekávat, že to bude vnímat jako ponižující jednání zasahující do lidské důstojnosti. Obzvláště, pokud k tomu dojde v situaci, kdy se nachází v moci někoho jiného. Omezení osobní svobody v podobě zadržení, zatčení, uvalení vazby či jiné formy detence nebo uvěznění staví osobu do pozice určité bezbrannosti a tím více je náchylná stát se obětí špatného zacházení (viz náleží Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. II. ÚS 1398/17). To, že způsob, jakým je osobám omezeným na svobodě umožněno vykonat potřebu, může být ponižující, plyne i z judikatury ESLP. Ten v několika případech rozhodl, že ponížení zadržené osoby tím, že musí vykonat potřebu do nádoby za přítomnosti dalších osob, nemá žádné ospravedlnění, kromě zcela výjimečných situací, za kterých by povolení návštěvy toalet představovalo konkrétní a vážné bezpečnostní riziko (Harakechiev a Tolumov proti Bulharsku, č. 15018/11 a 61199/12, rozsudek ze dne 8. července 2014).“

pokračování

Městský soud v rámci posouzení přiměřenosti posuzovaného zásahu zohlednil, že na stěžovatelku dohlížela policistka, tedy osoba stejného pohlaví, ačkoliv takový požadavek z právních předpisů nevyplývá (na rozdíl od právní úpravy provádění osobní prohlídky). Podle Ústavního soudu je požadavek na provádění podobně intimních úkonů (uskutečňování dohledu při močení osoby omezené na svobodě) relevantní součástí práva na ochranu lidské důstojnosti: ‚Právní řád i na jiných místech uznává oprávněný zájem na provádění určitých úkonů, zasahujících do intimní sféry dotčených osob, osobou stejného pohlaví (...) Smysl popisované ochrany, poskytované zejména při intenzivních osobních prohlídkách, nespočívá dle Ústavního soudu pouze v ochraně před potenciálně nelibými doteky ze strany osoby opačného pohlaví. Za ponižující a nepřiměřeně narušující soukromí a důstojnost prohlížené osoby může být považováno i důkladné prohlížení (zrakem) zcela obnažených intimních částí těla, zvláště nemůže-li se mu osoba žádným způsobem vyhnout. Takové pojetí respektu k pocitům studu v rámci ochrany soukromí a lidské důstojnosti nevybočuje navíc nijak extrémně ani z obecných morálních pravidel této společnosti ani v 21. století. Ústavní soud tedy považuje takový případný požadavek za oprávněný. Z hlediska ústavních práv tedy jde o jejich relevantní součást, jejíž ochraně je tak třeba věnovat přiměřenou pozornost. Ani vězněné osoby neztrácí právo na soukromí zcela.‘ (viz náleží ze dne 9. 10. 2018, sp. zn. III. ÚS 309/16). Lze proto konstatovat, že policie v tomto případě zvolila jako doprovod stěžovatelky osobu stejného pohlaví (např. na rozdíl od již zmíněné obdobné věci vedené u městského soudu pod sp. zn. 8 A 195/2017, kde jinou účastníci téže akce na toaletu doprovázeli dva policisté - muži). To by však mělo být v rámci obdobně citlivých úkonů (a umožňuje-li to situace) obecným standardem, nikoli snad jakýmsi benefitem, který by bylo možné klást na pomyslné mísky vah a dospět takřka výlučně na jeho základě k závěru o přiměřenosti postupu Policie ČR.

Posouzení přiměřenosti daného postupu ve smyslu § 11 zákona o policii se týká toho, zda byl zvolený postup adekvátní, nebo mohla Policie ČR postupovat i jinak, mírnějšími prostředky, aniž by nebyl zmařen účel, k němuž opatření směřovalo. Účelem bylo i v tomto případě zamezení útěku, poškození majetku či vlastní osoby, napadení jiné osoby apod. Takové obavy nicméně bez dalšího nevyplývají pouze ze skutečnosti, že je daná osoba zajištěna podle zákona o policii, ale musí být postaveny na důvodných obavách vyplývajících z konkrétních skutkových okolností případu. Stejně tak nepostačuje poukaz na existenci podezření z dřívějšího protiprávního jednání. Zákonodárce sice policii dal právo takovou osobu zajistit, ale nedal jí ‚bianco šek‘ k jakémukoliv zacházení (tedy i k zacházení nedůstojnému či ponižujícímu) se zajištěnou osobou, která se (v dané době údajným) páchaním protiprávního jednání nevzdala svých práv. Městský soud v napadeném rozsudku ani žalovaný ve svých vyjádřeních žádné takové skutečnosti neuvedli (vyšli pouze z obsahu závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, strážení osob, a o policejních celách), není ani zřejmé, že by vyplývaly z provedeného dokažování. Jak stěžovatelka namítá, s Policií ČR po celou dobu zajištění spolupracovala, její zcela poklidné jednání je zřetelně zachyceno na provedených videozáznamech, nebyla agresivní, nepokoušela se o útek a opakovaně u ní byla provedena osobní prohlídka, během níž policisté nenašli žádné nebezpečné předměty. Podle Nejvyššího správního soudu proto za těchto okolností nelze považovat za přiměřené, jestliže byla nucena vykonat na toaletě „malou potřebu“ spoutána v otevřené kabince a za stálého pozorování policistky. I v tomto případě si lze představit řadu hypotetických způsobů, jakými bylo možné postupovat a kterými by bylo do práv stěžovatelky zasaženo mírněji a současně nebyl zmařen sledovaný účel opatření (např. odpoutat stěžovatelku, případně nechat stěžovatelce pouta nasazená, ale kabinku přivřít tak, aby bylo zachováno soukromí alespoň částečně apod.).

S ohledem na skutkové okolnosti věci není pro účely nyní posuzovaného dílčího zásahu případný ani navazující odkaz městského soudu na rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 6 As 255/2014, dle kterého je třeba situaci zásahu posoudit vyváženě, přičemž ‚policie musí zachovat vysokou míru akceschopnosti při ochraně práv osob a veřejného pořádku. Nelze proto klást na policejní rozhodování v terénu nadměrné a nerealistické požadavky, neboť to by mohlo mít do budoucna rdousící dopad na policejní iniciativu (...) Určitou míru disproporce zásahu lze akceptovat a přičíst ji na vrub omezené době pro rozhodování a vypjaté situaci‘. Obdobě lze odkázat na judikaturu ESLP, dle které má soud přihlídnout k náročnosti úkolů, kterými jsou policisté pověřeni, k bezpečnostním rizikům, kterým čelí oni sami i další osoby, a vzít v úvahu rovněž celkový kontext a silné emoční vypětí (Egmez proti Kypru, č. 30873/96, rozsudek ze dne 21. 12. 2000). Přestože v obecné rovině a i ve vztahu

ke některým dílčím žalovaným zásahům v dané věci nepochybně citované závěry mohou představovat relevantní východisko pro posouzení zákonnosti postupů policie, nyní posuzovaný dílčí zásah (v souvislosti s nímž městský soud citovanou judikaturu zmiňuje) se odebrál v poklidu na policejní stanici řadu hodin po zajištění stěžovatelky, nikoli v terénu. Není zřejmé, že by stěžovatelka zaváděla důvodné obavy z útěku či násilného jednání, a daná policistka při dozoru nad výkonem, malé potřeby stěžovatelky bezprostředně nechránila práva jiných osob ani veřejný pořádek.“

[51] Uvedené závěry lze přiměřeně vztáhnout rovněž na nyní posuzovanou věc. Vykonávání potřeby je všeobecně vnímáno jako velmi intimní záležitost, při níž je třeba zajistit určitou míru soukromí. Vykonávání potřeby v přítomnosti jiné osoby, notabene jde-li o osobu opačného pohlaví, tedy lze nepochybně považovat za značně ponižující. Nelze sice popřít, že policisté do jisté míry snížili intenzitu daného zásahu tím, že se k žalobkyni obrátili zády a ujistili ji, že se nebudou otáčet, žalovanému však nelze přisvědčit v tom, že by okolnosti posuzovaného případu neumožnily šetřit práva žalobkyně ve větší míře. Žalovaný uvedl pouze, že policisté k danému opatření přistoupili z „ryze bezpečnostních důvodů“, neboť nesli za žalobkyni jakožto eskortovanou osobu odpovědnost, neozřejmil však žádné konkrétní skutečnosti, na jejichž základě by bylo možné předpokládat, že vykonání potřeby např. v uzavřené kabině (či alespoň s přivřenými dveřmi) by představovalo z hlediska bezpečí žalobkyně riziko. K posuzovanému zásahu došlo v prostorách policejní služebny několik hodin po samotném zajištění a poté, co byla žalobkyně dvakrát prohledána. Žalovaný přitom neuvedl, že by snad policisté u žalobkyně pozorovali známky jakéhokoliv psychického pohnutí, v jehož důsledku by si měla chtít sama ublížit. Jak vyplývá z citovaného rozsudku, skutečnost, že žalobkyně byla v dané chvíli zajištěna, není v tomto ohledu dostatečným důvodem. Ani v nyní posuzovaném případě tedy není zřejmé, z jakého důvodu nemohla žalobkyně vykonat potřebu např. za zavřenými či alespoň přivřenými dveřmi (byť by k nim policisté v dané chvíli stáli čelem). Zarážející je rovněž to, že ani po několika hodinách od započetí eskorty, kdy již muselo být zřejmé, že na danou služebnu budou umístěny rovněž zajištěné ženy, zde policie nedokázala dle tvrzení žalovaného zajistit přítomnost ani jediné policistky, která by mohla žalobkyni v případě, že to bylo nutné, doprovodit na WC. Uvedené tvrzení se jeví tím méně věrohodným za situace, kdy je mimo jiné z provedených videozáznamů zřejmé, že mezi policisty přítomnými v dole Bílina byly rovněž ženy, žalobkyně byla dvakrát podrobena osobní prohlídce, kterou nepochybně rovněž prováděla žena [viz § 111 písm. b) bod 2 zákona o policii], a navíc byla žalobkyně následně podrobena další prohlídce, kterou rovněž prováděla policistka.

[52] Rovněž pokud jde o postup policie vedoucí k tomu, že se žalobkyně pohybovala v prostorách policejní služebny bez dostatečného oblečení či zahalení, shledal Nejvyšší správní soud námitky žalovaného nedůvodnými. Je pravdou, že skutkový popis dané situace podaný žalobkyní a žalovaným se částečně liší. Podle žalovaného žalobkyně přešla přes chodbu služebny k osobní prohlídce „tak, jak byla“, tedy pouze v tílku, které dostatečně nezakrývalo její intimní partie, dobrovolně a z vlastní vůle. Žalobkyně naproti tomu uvádí, že tak učinila na základě pokynu policistky, která jí řekla, že prohlídka proběhne ve vedlejší místnosti, a vyzvala žalobkyni, ať přejde „tak, jak je“.

[53] Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem městského soudu v tom směru, že žalobkyně byla v dané chvíli omezena na osobní svobodě, její schopnost obstarat si své záležitosti tedy byla podstatným způsobem limitována, přičemž se musela řídit příkazy policie a byla odkázána na to, co jí policie umožní. Policie za takové situace měla povinnost postupovat tak, aby byla zachována lidská důstojnost žalobkyně. Součástí této povinnosti je rovněž povinnost učinit taková přiměřená opatření, aby důstojnost žalobkyně nebyla zbytečně snižována.

pokračování

[54] I kdyby tedy policistka výslovně nevyzvala žalobkyni, aby přešla do místnosti, kde jí byla provedena osobní prohlídka „*tak, jak je*“, nedostala své povinnosti, neboť jí měla přinejmenším nabídnout možnost převléknout se před cestou k osobní prohlídce do kalhot, které jí byly zapůjčeny po provedení této osobní prohlídky. Žalovaný přitom netvrdil, že by byl náhradní oděv žalobkyni včas nabídnut; současně lze dodat, že se takový průběh dané situace jeví nepravděpodobným, neboť žalobkyně následně zapůjčené oblečení bez dalšího přijala. Od policie lze samozřejmě stěží požadovat, aby zajistila, že zajištěná osoba zůstane dostatečně oblečena za situace, kdy se tomu aktivně brání např. tím, že ze sebe oblečení přímo strhává, na druhou stranu lze však požadovat určitou míru iniciativy v tom, že nedostatečně oděné osobě umožní se obléci a popřípadě jí za tímto účelem zapůjčí šaty. S ohledem na uvedené nelze než uzavřít, že v dané věci nebylo potřeba provádět další dokazování, neboť i ze skutkového stavu popsánoho žalovaným bylo možné jednoznačně určit, že daný postup byl nezákonným zásahem.

[55] Pokud jde o zásah spočívající v tom, že policisté měli žalobkyni v průběhu eskorty v autobuse vyzvat, aby „držela hubu“, čímž porušili zásadu zdvořilosti a zasáhli do její důstojnosti, městský soud dospěl k závěru, že daný postup nemohl být nezákonným zásahem, neboť dle tvrzení žalobkyně tato výzva směřovala vůči všem zajištěným osobám v autobuse, nikoliv přímo proti žalobkyni.

[56] Nejvyšší správní soud se s uvedeným závěrem městského soudu nemohl ztotožnit. Z vymezení žalobní legitimace k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem sice vyplývá, že tvrzený zásah musí být zaměřen přímo proti žalobci nebo v jeho důsledku musí být proti žalobci přímo zasazeno, sama skutečnost, že daná výzva směřovala „do éteru“, tedy vůči všem zajištěným osobám, však naplnění dané podmínky nevylučuje, jak tvrdí městský soud. Žalobkyně byla jednou ze zajištěných osob, pokud tedy byla daná výzva pronesena vůči všem zajištěným osobám, byla samozřejmě adresována i žalobkyni.

[57] Vzhledem k tomu, že městský soud zamítl žalobu v daném rozsahu pouze z toho důvodu, že dospěl k závěru, že posuzovaná výzva nesměřovala přímo vůči žalobkyni, nezabýval se již dalšími aspekty tvrzeného zásahu. Ani Nejvyšší správní soud se tedy nemůže k těmto otázkám konkrétněji vyjádřit. Upozorňuje však, že se k některým aspektům obdobného zásahu ve věci projednávané městským soudem pod sp. zn. 9 A 206/2017 vyjádřil v již zmiňovaném rozsudku ze dne 30. 6. 2021, č. j. 8 As 180/2019 – 59. Městský soud by tedy měl při dalším posouzení této věci zohlednit i tam vyřčené závěry.

VI.

Závěry a náklady řízení

[58] S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost žalobkyně důvodnou, proto zrušil výrok II. napadeného rozsudku a v tomto rozsahu mu věc vrátil k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), přičemž v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti žalobkyně (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

[59] Kasační stížnost žalovaného naopak neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou, a proto ji dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[60] Výrok III. svého rozsudku o náhradě nákladů řízení před městským soudem odůvodnil městský soud převažující úspěšností podané žaloby, jedná se tedy o výrok související toliko s výrokem I. napadeného rozsudku, přičemž žádný z účastníků řízení proti němu neuplatnil

samostatné námitky. Vzhledem k tomu, že výrok I. napadeného rozsudku nebyl Nejvyšším správním soudem zrušen, nepřikročil tedy soud ani ke zrušení výroku III. napadeného rozsudku.

[61] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti žalovaného soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobkyně měla v řízení o kasační stížnosti žalovaného plný úspěch, má tedy vůči žalovanému právo na náhradu nákladů důvodně vynaložených v tomto řízení. Náklady spočívají v odměně advokáta za jeden úkon právní služby – vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] ve výši 3100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a v paušální částce hotových výdajů za tento úkon ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Náklady žalobkyně v řízení o kasační stížnosti žalovaného tedy celkově představují částku 3400 Kč, kterou je žalovaný povinen uhradit ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně JUDr. Jaromíra Kyzoura, advokáta.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 27. srpna 2021

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu